

VOORLEZEN - Tijdschema

Praktische handvatten voor het taalles- en rekenonderwijs zoals deze Kwaliteitskaart zijn te vinden op www.taalpilots.nl en www.rekenpilots.nl.

De rubriek 'implementatiekoffer' bevat alle informatie en handreikingen die in het kader van de Kwaliteitsagenda Primair Onderwijs worden ontwikkeld om het onderwijs in de basisvaardigheden te verbeteren.

TIJDSHEMA – Voorlezen

Veel voorlezen is belangrijk. Het is zeker geen activiteit die alleen bij beginnende geletterdheid hoort en slechts voor groep één en twee is bedoeld. Ook op het rooster van de bovenbouwgroepen moet voorlezen ingeroosterd staan. Gedurende vijf tot vijftien minuten kan dagelijks een korte tekst worden voorgelezen. Voorlezen stimuleert de belangstelling om zelf een boek te lezen en het maakt kinderen taalgevoelig. Bovendien wordt door voor te lezen de kloof overbrugd tussen wat kinderen kunnen en wat ze willen lezen. Door regelmatig voor te lezen maken kinderen kennis met kenmerken van boeken en teksten en verwerven vaardigheden die nodig zijn om uiteindelijk zelf een boek te kunnen lezen en teksten te begrijpen. Deze kenmerken en vaardigheden zijn onder andere:

- De relatie tussen gesproken en geschreven taal: wat je hebt opgeschreven, kun je teruglezen.
- Datgene wat opgeschreven is, bestaat uit zinnen en zinnen bestaan uit woorden met spaties ertussen.
- Een boek lees je van voor naar achter; je kunt er in bladeren.
- Tekstbegripsprocessen als: een verhaal heeft een rode draad en je kunt het verloop van het verhaal enigszins voorspellen op basis van wat je al weet; een verhaal heeft een hoofdfiguur en speelt zich af in een bepaalde omgeving of situatie. De illustraties zeggen iets over het verhaal. Kinderen leren hoofdzaken van bijzaken te onderscheiden.
- Kinderen breiden hun woordenschat uit en zien verbanden tussen woorden in een zin of een tekst.
- De leerkracht geeft een goed model van vloeiend leesgedrag wat de leesontwikkeling van de kinderen ten goede komt.

Interactief voorlezen aan jonge kinderen

Interactief voorlezen is voorlezen met ruimte voor inbreng van de kinderen. Het is een middel om onder andere het begrijpend luisteren en de ontwikkeling van de woordenschat te stimuleren. Hierdoor wordt kennis ontwikkeld die nodig is om uiteindelijk succesvol te kunnen lezen met begrip. Het begrijpend luisteren vormt dan ook een goede voorbereiding op het begrijpend lezen. Tijdens het voorlezen geeft de volwassene de kinderen de ruimte te reageren, door bijvoorbeeld een stilte te laten vallen, een

luisterrespons te geven (*hmm, oh, echt?, ja?*), een vraag te stellen of een prikkelende bewering te doen. Wanneer de volwassene vragen stelt, zijn deze bewust gekozen en gericht op de eigen inbreng en invulling van de kinderen. Het stellen van open vragen biedt de meeste ruimte voor kinderen om te reageren met een eigen invulling.

Voorlezen in de midden- en bovenbouw

Voorlezen vindt op een vast moment in het rooster plaats. De leerkracht introduceert eerst de tekst die hij/zij wil voorlezen en activeert de voorkennis die nodig is. De leerkracht maakt duidelijk wat er van de kinderen wordt verwacht tijdens het voorlezen. Dit kan bijvoorbeeld zijn dat de kinderen alleen luisteren of luisteren met tekenen of aantekeningen maken van hetgeen de leerkracht voorleest.

Een bewuste keuze

Om het begrijpend luisteren bij kinderen te stimuleren kiest de leerkracht een boek of een verhaal dat interactie uitlokt over de verhaallijn en het plot. Hierdoor worden kinderen gestimuleerd om na te denken over het verhaal. Kinderen leren hierdoor belangrijke informatie te onderscheiden. In de midden- en bovenbouw is het belangrijk dagelijks een nieuwe motiverende tekst te kiezen, zoals de eerste hoofdstukken van een boek, een gedicht, een prentenboek, een opstel van een leerling, een artikel uit de krant of uit een tijdschrift. Van belang is de aandacht te vestigen op stukken tekst en op schrijvers die kinderen minder snel uit zichzelf zouden kiezen.

Voorlezen aan een leesvriendje

Vanaf groep vijf tot en met acht kunnen kinderen zelf een verhaal voorlezen aan een leesvriendje uit groep twee. Het oudere kind leest het verhaal interactief voor en stelt vragen over het verhaal en de plaatjes. Het oudere kind heeft het boek een aantal maal uitvoerig geoefend. Deze werkwijze bevordert de vloeiendheid door het herhaald lezen, maar ook door de geschiktheid van de teksten. Het voorlezen duurt ongeveer een kwartier. In de nabespreking kunnen zowel de kinderen uit de onderbouw als de kinderen uit de bovenbouw hun ervaringen kwijt. De kinderen lenen de prentenboeken bijvoorbeeld van de bibliotheek.

Wat willen we bereiken

Doelen op *groepsniveau*:

Doelen op *schoolniveau*:

Wat gaan we doen?

Aandachtspunten op *groepsniveau*:

Wat gaan we doen?

Aandachtspunten op *schoolniveau*:

Colofon

De Kwaliteitskaart *Voorlezen* is een uitgave van Projectbureau Kwaliteit.
Het Projectbureau Kwaliteit draagt zorg voor de uitvoering van spoor 3 en 4 van de Kwaliteitsagenda PO Scholen voor morgen. Dit gebeurt onder verantwoordelijkheid van de PO Raad en samen met het Ministerie van OCW.